

AMB T DE
TARRAGONA

JORDI ROVIRA SORIANO

August, l'emperador de Tàrraco

Ia Tàrraco s'obra el prodigi. Una palmera va néixer espontàniament damunt l'altar consagrat a l'emperador August. Tothom sabia reconèixer el fet que representava aquell arbre incipient. Els tarraconenses van acudir ràpidament a comunicar el fet al propi emperador.

Marc Fabi Quintilià (finals de s. I d.C.), mestre de retòrica i escriptor de prestigi, ens dona a conèixer en la seva *Ensenyança d'oratoria* l'episodi històric de l'altar dedicat a August a Tàrraco. En paraules de Quintilià: "August diu als de Tàrraco, que li fan avinent que una palmera ha crescut al seu altar: 'Ja es veu amb quina freqüència el feu servir'". Aquesta ironia d'August adreçada als ciutadans tarraconenses transcendiria més enllà de la simple anècdota i tingué el seu reflex en la palmera que anys més tard encimbellaria l'altar representat en les grans monedes de bronze de temps de Tiberi. Que la planta nascuda a

l'altar fos una palmera no era en absolut un fet gratuït, ja que la palmera -a part de ser símbol de la victòria de Munda- és un dels emblemes d'Apol·lo, divinitat protectora d'August i va estar associada constantment a la seva propaganda. L'associació Apol·lo-August ja era present quan el jove Octavià va ser adoptat per Juli Cèsar gràcies a la intervenció d'una palmera prodigiosa. August construï el temple a Apol·lo al Palatí complint el votum realitzat el 36 a.C. per la batalla naval de Nauloco contra Sext Pompeu, i la identificació amb Apol·lo continua quan durant la seva lluita contra Antoni oposa la figura d'Apol·lo a la de Dionisos, protector d'Antoni en clara crítica a la *luxuria* oriental.

L'altar tarraconí a August ens parla de l'existència del culte en vida a l'emperador a Hispània. Un culte que s'expressava incipientment poc temps abans també en ciutats com Mitilene a l'illa de Lesbos, els habitants de la qual enviaven una ambaixada a August que arribà a trobar-lo precisament a Tàrraco. Alguns autors consideren que l'arribada d'aquesta ambaixada a presència del príncep va ser el detonant de l'interès dels tarraconenses en consagrar-li un altar.

A l'Orient mediterrani era un fet comú que els governants hel·lenístics rebessin l'honor d'ésser divinitzats com un element més de l'expressió del seu poder. En canvi a occident aquesta pràctica no era tan manifesta. Així, l'altar de Tàrraco va esdevenir una de les més antigues manifestacions del culte imperial a tot l'occident romà.

La guerra contra els càntabres va provocar la segona vinguda d'August a Tàrraco. El 27 a.C. Tàrraco encetava la devoció hispànica a August impulsada amb aquesta estada. Segons les fonts, August va caure malalt i va establir la seva residència a Tàrraco, ciutat allunyada dels fronts de batalla. August va residir a Tàrraco com a mínim des del 26 al 25 a.C. Va rebre a la capital de la Tarraconense el seu vuitè i novè consolat, en paraules de Suetoni: "...el quart consolat el rebé a

L'altar dedicat a August va ser una expressió, poc freqüent a occident, del culte imperial

Tàrraco, sinó que va representar espectaculars millores en l'urbanisme de la ciutat, a més de consolidar-se com a centre polític, de la xarxa de comunicacions i lloc de destí de les rutes comercials.

August va morir el 19 d'agost de 14 d.C., dia que els tarraconins tenim assenyalat com a festivitat del copatró Sant Magí. Celebrarem aquest dia el 1995 aniversari de la mort d'Octavi August, l'emperador que canvià la història de Tàrraco i del món. Però dins de cinc anys s'acomplirà el 2.000 aniversari d'aquesta efemèride del primer emperador romà. Atesa l'extraordinària relació d'August amb Tàrraco, la ciutat hauria de ser capdavan-

tera en organitzar els actes commemoratius del 2014. I per si el ressò del record d'August no fos suficient en el calendari tarraconí, l'altra festa major, Santa Tecla, se celebra el 23 de setembre, precisament coincident amb la data del naixement de l'emperador. Tàrraco encara recorda August en les seves festes majors amb la timidesa i llunyania de les festes ancestrals ocultes sota el mantell de les celebracions cristianes de dos sants tan estimats com són Sant Magí i Santa Tecla. Després de la mort d'August arribà la divinització de l'emperador i Tàrraco va ser-ne també model i precursora per a tot l'imperi: un temple s'alça consagrat a la seva memòria.

Les monedes encunyades en temps de Tiberi ens han fet arribar el seu disseny i el constaten els centenars de fragments arquitectònics de marbre esculpits trobats a la part alta de la ciutat. Tàrraco i la seva història no s'entendrien sense la omnipresent figura d'August, aquell personatge que serenament vetlla les muralles de Tàrraco des de la seva còpia que paradoxalment el 1934 regalà Mussolini a la ciutat dels tarraconenses. ●

Moneda de Tàrraco on figura l'altar d'August amb la palmera

FOTOS: JORDI ROVIRA

L'escultura de l'emperador August, a Tàrraco

L'estàtua, quan va arribar encara sense instal·lar sobre el pedestal

TORREDEMBARRA del 18 al 27 d'agost 2009

Dimarts 18

A les 19 h:
Animació infantil "Ha arribat el circ", als Jardins de Cal Bofill.

Dijous 20

A les 22 h:
Cinema a la fresca "High School Musical 3". Musical. A la plaça del Castell.

Dissabte 22

A les 23 h:
Concert "Tangos" a la plaça del Castell.

Dimarts 25

A les 19 h:
Taller infantil "Titelles de cullera", als Jardins de Cal Bofill.

Dijous 27

A les 22 h:
Cinema a la fresca "Bolt". Animació. Port Esportiu.

Durant dos anys, amb la presència d'August, la ciutat es va convertir en el centre del poder de l'imperi

Asia, el cinquè a l'illa de Samo, i el vuitè i el novè els inicià a Tàrraco", que s'iniciava el primer de gener del 26 a.C., i no retornà a Roma fins el 24 a.C.

Durant un període de dos anys, el temps del sojorn imperial, Tàrraco es convertí temporalment en el centre del poder i de l'administració de tot l'imperi. Esdevenir a la pràctica la capital de l'imperi no únicament tingué una repercussió merament "honorífica" per la història de